

Pim Fortuyn; the man you love to hate.

Pim Fortuyn; grondlegger van de OV studentenkaart, columnist van de Elsevier, en een van Nederland's bekendste critici. De een zweert dat hij de waarheid in pacht heeft, de ander veracht hem om zijn opvattingen. Hierdoor is professor doctor Pim Fortuyn een omstreden persoon. Vooral in de gevestigde media en de zogenaamde 'stemmingmakers' wordt hij vaak bekritiseerd voor zijn vlijmscherpe uitspraken. Hij wordt vaak verweten ononderbouwde stellingen te geven, en daarmee in te spelen op populistische gevoelens. Wij wilden te weten komen wie de persoon achter deze persoonlijkheid is.

De afspraak is gemaakt en donderdag om kwart voor twee staan we op de trap van het herenhuis in Rotterdam waar de heer Fortuyn kantoor houdt. Terwijl wij op de beantwoording van de bel wachten realiseren we ons dat dit voor ons een zware beproeving kan worden. Immers we zouden niet de eerste zijn die verbaal met de grond gelijk gemaakt worden door één verkeerde opmerking te maken.

De deur gaat open en een wat wantrouwige blik begroet ons met zuinige vriendelijkheid. We worden doorverwezen naar de ontvangstruimte waar we 'even moeten wachten' omdat we te vroeg zijn. Behalve door zijn twee hondjes, die keurig afgericht boven aan de trap moesten blijven zitten, maar die ons erg nieuwsgierig observeerden, werden we het volgende kwartier compleet genegeerd. We stelden elkaar gerust dat hij dit niet kwaad bedoelde, maar ondertussen werden we wel een beetje nerveuzer.

In ons eenzame kwartier hadden we genoeg tijd om onze omgeving goed in ons op te nemen. De ontvangstruimte zou direct uit een Sherlock Holmes film afkomstig kunnen zijn: een statig vertrek met marmeren vloer, een brandende openhaard, veel Nederlandse literatuur, beelden en schilderijen, met in het midden een lage tafel met 4 paarse fauteuils eromheen. De antieke klok slaat twee maal en Pim komt het vertrek in. We realiseren ons nu pas dat hij 'gewone kleding' aan heeft. We worden hierdoor enigszins van ons stuk af gebracht omdat we de heer Fortuyn enkel als *well-dressed man*, keurig in pak kennen. We voelen ons nu een beetje overdressed in onze kostuums.

'Heeft u de vragen ontvangen?'

'Ja nu net even doorgekeken maar het lijkt me nou niet dat we dat van een lijstje moeten doen.'

'Nee hoor, maar goed het is zo makkelijker voor ons dat we in ieder geval een paar punten op papier hebben.'

'Zeg het maar.'

'Nou we willen dus wat over uw achtergrond we.....'

'Stel de vragen maar'

Achtergrond.

We beginnen te vragen naar Pim's achtergrond. Hij blijkt uit een 'katholiek middenklasse gezin' te komen. Zijn vader was handelsagent en zijn moeder huisvrouw, 'hoewel dat veel meer inhield dan vandaag de dag!' In de volgende vragen die we stelden kwam steeds naar voren dat we alles in het perspectief van de tijd moesten zien.

'De Nederlandse samenleving in de jaren vijftig, zestig was veel meer naar binnen gericht dan dat het thans is. Kinderen worden nu van jongs af aan geïnformeerd over van alles wat er in de wereld gebeurt, dat was toen niet zo.'

Hij kreeg de ruimte om zich te ontwikkelen tussen de 'andersdenkenden', de protestantse gemeenschap in Velsen waartussen zij woonden. Zijn moeder stelde wel grenzen, maar had

oog voor wat hem bewoog. 'In deze tijd zou ze liberaal genoemd worden'. 'Een beetje een buitenbeentje' was hij vroeger ook al, doordat hij toen al 'niet opging in de massa en z'n eigen plan trok'. Zijn interesses gingen vanaf zijn jeugd al uit naar de politiek, maatschappij en de godsdienst. Terwijl hij opgegroeid is de ontzuiling van de maatschappij in volle gang. Pim herinnert zich dat hij als normale puber natuurlijk mee deed aan de discussie over vernieuwing.

Studententijd.

De maatschappelijke discussies van die tijd waren niet de reden dat Pim sociologie ging studeren.

'Jullie studeren nu echt een vak, en dat is helemaal gericht als een stof apart. Dat was bij ons helemaal niet zo [...] het was allemaal wat speelser, wat breder en veel vrijer. Wij waren veel kinderlijker dan jullie, veel naïefer, minder wereldwijd. Je studeerde wel in iets af, dat moest natuurlijk, maar ik heb een vrij breed studiepakket gehad, dat mag je wel zeggen ja. Kijk veel van jullie gaan naar de universiteit en dan weten ze al ongeveer wat ze gaan worden, het gaat over arbeidsmarkten. Daar dachten wij helemaal niet over na, je ging studeren wat je leuk vond. Ik had zo'n vaag idee dat ik burgemeester of zoiets wilde worden.'

Pim is toen hij ging studeren direct op kamers gegaan.

'Kijk dat was toen veel gewoner hè, je ging of studeren of werken. Ik ging dan studeren en ja dan was het toen ook wel het ideaal dat je dan uit huis ging. Het was toen de tijd van de Beatles, en de generatiekloof was erg groot.'

Net als dat het gewoon was om op kamers te gaan tijdens je studie, was het vanzelfsprekend dat je bij het corps ging. Pim was slechts anderhalf jaar lid van het katholieke corps *Thomas van Aquino* dat toen op ging in de *Studenten beweging*.

'Dat was natuurlijk veel spannender. Ik had ook al gauw een leidinggevende positie daar in.' Maar Pim is van mening dat er uiteindelijk geen concrete voordelen verbonden zijn aan het lidmaatschap van het corps. Tijdens de jaren zestig, toen hij studeerde was de zogenaamde methoden-strijd in volle gang; het ging vooral om de wijze van kennis vergaren.

'Wij als studenten organiseerden toen een congres. Dat was toen absoluut nieuw, zoveel initiatief.'

Het studeren in die tijd was veel strakker.

'Als een hoogleraar binnen kwam dan stond je allemaal op, dat moest niet, dat deed je gewoon. Het was al brutaal om een vraag te stellen. Kijk een enkele slimmerik - daar behoorde ik overigens al vanaf het eerste jaar toe - die mocht af en toe een vraag stellen voor nadere toelichting'

Geen kritische vragen dus, dat was provocerend. Echter Pim deinsde er niet voor terug interessante discussies te voeren met de examencommissie. In het laatste jaar van zijn studie werd hij bij toeval gevraagd om docent Sociologie aan Nijenroode te worden, 'omdat ze niemand konden krijgen en mijn vader, die handelsagent was, mij aandroeg.'

Daarvoor had hij eigenlijk geen werkervaring, omdat je in die tijd geen bijbaantjes had naast je studie. 'Dat wil ik ook als advies meegeven aan de huidige bedrijfskunde studenten: 'hou voeling met de maatschappij door naast je studie te werken. Leg je niet te vroeg vast, en onderzoek veel.' Vanaf de tijd dat hij begon te werken ontwikkelde Pim zich als een begaafd spreker en schrijver. Tot nu toe zijn er al 42 boeken van hem gepubliceerd!

Pim Fortuyn.

Pim Fortuyn is een bekende Nederlander vanwege zijn uitgesproken mening. Als spreker en intellectuele gastheer is hij veelgevraagd en graag gezien door velen. Echter vanwege de

directe en moeilijk te weerleggen manier waarop hij zijn mening uit, krijgt hij ook vaak veel kritiek. Wat is nu de aantrekkingskracht van Pim's betoog, had hij altijd al charisma?

'Ja, dat heb ik altijd gehad.'

Het lijkt te gaan om een combinatie van eigenschappen:

'Ik ben natuurlijk ten diepste een onderwijzer, [ik] kan de dingen helder analyseren en vertellen voor een breed publiek, en ik loop niet mee met de hoofdstroom, ik ben vrij onvoorspelbaar, ik probeer steeds weer nieuwsgierig naar iets te kijken. Je zou het eigenlijk moeten vragen aan mensen die dat vinden. Ik geef ook niet zomaar een mening. Ik geef altijd een argumentatie. Dat irriteert mij altijd aan mijn critici; er wordt altijd maar beweerd dat ik een mening heb, maar dat is helemaal niet zo. Natuurlijk kunt u een andere mening hebben dan ik, maar geef dan argumenten en zeg dan waar mijn argumenten niet deugen, of geef andere argumenten of andere feiten. Maar ja, dat gebeurt dan niet, dan gaat het weer over: 'Ja, u stigmatiseert.' Ik heb ook nog nooit gezegd dat [immigranten] die toegelaten zijn, dat we die eruit moeten gooien. Het enige wat ik zeg is dat het uit de hand loopt. Als er iedere 5 jaar een stad met de omvang van Deventer erbij krijgt, met toch hoofdzakelijk problematisch integrerende mensen dan vraag je om moeilijkheden. Een verschil van mening vind ik alleen maar gezond, maar de manier waarop het gaat; ik vind dat men erg vaak, als het om mij gaat, op de man speelt en niet de op de bal. Dat went nooit, het zou flauw zijn als ik nu zou zeggen 'dat trek ik me niet aan' dat trek ik me wel degelijk aan, dat is gewoon niet leuk. Vaak wordt ook de integriteit van mijn bedoelingen in twijfel getrokken, en dan heb je dat voortdurende gezeur dat ik dat dan zou doen omdat ik een ijdeluit ben en graag in de belangstelling sta. Dan ben je al weer helemaal weg van waar het feitelijk om zou moeten gaan. Ik word vaak neergezet als een onaangename man terwijl uit de reacties van mensen uit het land anders blijkt. De publieke opinie is op mijn hand! Zo is de openbaarheid in dit land. Als je nergens bij hoort zoals ik, want dat is natuurlijk het punt, dan heb je de bescherming niet van jouw clubje. Ik lig er overigens niet wakker van. Wel zou ik graag willen dat de mensen die ook in het circuit van het schrijven zitten zich eens wat respectvoller over mij zouden uitten. Dan hoeven ze nog niet eens te zeggen dat het goed is wat ik doe.'

Hij heeft, ondanks dat hij nergens bij hoort, graag mensen om zich heen.

'Ik ben wel sociaal ingesteld, ik hou van een prettige omgeving. Maar ik ben ook wel een *loner*. Mentaal eenzaam bedoel ik, niet sociaal. Het leven van een schrijver/ spreker is naar zijn aard een eenzaam leven. Toen ik de OV-kaart ontwikkelde runde ik een heel bedrijf, met allemaal mensen om me heen. Ik vond dat wel reuze-gezellig. Het is niet makkelijk zo'n leven. Kijk zoals wij hier nu gezellig zitten, dat is leuk, maar het gaat toch om mij.'

Dat klopt, maar nu niet meer. Het interview is afgelopen, we praatten nog wat na en verlaten vervolgens het smaakvolle herenhuis. Het regent inmiddels en we realiseren ons dat, hoewel we maar drie kwartier toegezegd hadden gekregen voor het interview, we meer dan twee uur binnen zijn geweest. We realiseren ook dat we die hele tijd niets te drinken hebben gekregen, we vinden dit een beetje tegenstrijdig, omdat er toch van een erg gemoedelijke sfeer sprake was. Waarschijnlijk zijn manier van vriendelijk zijn. Misschien begrijpen we hem gewoon niet goed genoeg. We besluiten er niets van te denken en in plaats daarvan de aangename ervaring te herinneren, die achteraf erg meeviel. We hebben tenslotte vandaag geleerd dat we niet direct alles moeten veroordelen wat anders is en vreemd lijkt.

We kunnen concluderen dat Prof. Dr. Pim Fortuyn een persoon is die er niet voor terugdeinst om zijn mening zonder compromis te uitten ongeacht of hij zichzelf daarmee populair maakt of niet. Zijn critici zouden moeten proberen bij zichzelf na te gaan of zij wel open staan voor veranderende denkbeelden, of zij wel meningen dulden die anders zijn. Vooralsnog hebben zij

veelal laten blijken dit niet te kunnen, waardoor zij zich schuldig maken aan dezelfde tekortkoming die zij Pim Fortuyn verwijten, namelijk 'stigmatisering.'

Pim Fortuyn:

- Twee maal per maand te zien bij 'Business class' zondag's van 10.00-11.00 uur op RTL 5
- Elke week te lezen als columnist in de Elsevier
- Het boek 'Babyboomers' is aan te bevelen als autobiografie van Pim Fortuyn, die de lezer meeneemt in de maatschappelijke veranderingen van de laatste vijftig jaar.

Auteurs: Alexander Arentshorst & Fabian de Graaf

 # woorden: 1934

Streamers:

De mensen die in Nederland verblijven hoeven er niet meer uit. Ik heb nooit gezegd dat ze er uit moeten.

Ik word vaak neergezet als een onaangename man, terwijl uit de reacties van het volk ander blijkt.

Maar ja, dat gebeurt dan niet, dan gaat het weer over: 'Ja, u stigmatiseert.'